

Sygn. akt VIII *Pa 44/19*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Małgorzata Andrzejewska
Sędziowie:	Patrycja Bogacińska-Piątek (spr.) del. Magdalena Kimel
Protokolant:	Dominika Smyrak

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2019r. w Gliwicach

sprawy z powództwa S. R.

przeciwko Spółce (...) Spółce Akcyjnej w B.

o świadczenie rekompensacyjne

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 27 listopada 2018r. **sygn. akt** IV P 281/18

uchyla zaskarżony wyrok w całości i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Zabrze pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek (-) sędzia Małgorzata Andrzejewska (-) sędzia (del.) Magdalena Kimel

Sygn. akt VIII Pa 44/19

UZASADNIENIE

S. R. wniósł pozew przeciwko Spółce (...) S.A. w B. domagając się zasądzenia kwoty 10.000 złotych tytułem rekompensaty za utratę prawa do bezpłatnego węgla. Uzasadniając swoje żądanie wskazał, że nie zgadza się z odmową przyznania mu świadczenia rekompensacyjnego z powodu wskazania, iż jest osobą nieuprawnioną. Podał, że odszedł z K.W.K. na rentę na skutek wypadku, jaki miał miejsce 5 grudnia 1989 r. i od 16 września 1991 r. do nadal jest na rencie. Stąd też jest osobą uprawnioną do otrzymania rekompensaty za utracone prawo do deputatu węglowego. Wyjaśnił również, że po przejściu na rentę wyjechał za granicę i nie pobierał deputatu.

Pozwana Spółka (...) S.A. w B. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa. Wskazała, że powód nie wykazał, iż jest emerytem górniczym ani, że pobierał świadczenie w postaci deputatu węglowego po przejściu na emeryturę.

Wyrokiem z dnia 27 listopada 2018 r. Sąd Rejonowy w Zabrzu zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 10.000 zł, zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.350 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 500 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, od obowiązku uiszczenia której powód był zwolniony.

Sąd Rejonowy ustalił, że:

S. R. był pracownikiem Kopalni (...) w Z. od dnia 9 sierpnia 1983 r. i w okresie zatrudnienia pobierał deputat węglowy w wymiarze 8 ton węgla. Podczas zatrudnienia w dniu 5 grudnia 1989 r., powód uległ wypadkowi przy pracy i od 28 września 1990 r. do 19 września 1991 r. pobierał świadczenie rehabilitacyjne. Stosunek pracy powoda został rozwiązany na podstawie art. 53 § 1 kp.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 20 listopada 1991 r. znak. (...)02914037/15 przyznał powodowi rentę inwalidzką III grupy (z ogólnego stanu zdrowia), począwszy od dnia 16 września 1991. Powód był uprawniony do renty i pobierał ją: od 16 września 1991 r. do 30 września 2000 r., od 30 czerwca 2002 r. do 31 maja 2010 r., a od 1 listopada 2010 r. powód ma przyznaną rentę na stałe.

KWK (...) w Z. w zaświadczeniu z dnia 7 czerwca 1990 r. stwierdziła, że powód po przejściu na rentę będzie uprawniony do pobierania rocznie 2,5 tony węgla deputatowego.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłacał powodowi deputat węglowy do dnia 31 stycznia 2002 r.

Decyzją z dnia 27 marca 2018 r. pozwana odmówiła powodowi prawa do rekompensaty wobec uznania, że nie jest on osobą uprawioną.

Sąd pierwszej instancji uznała, że:

Prawo do rekompensaty z utraty prawa do bezpłatnego węgla wyprowadzone zostało ustawą z dnia 12 października 2017r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz.U.2017.1971). Przepis art. 2 pkt 1 wskazuje kto jest osobą uprawioną

W ocenie sądu pierwszej instancji powód spełniał wszystkie przesłanki do przyznania mu rekompensaty. Nie ulegało, bowiem wątpliwości, że był on pracownikiem kopalni uprawnionym do pobierania deputatu węglowego, prawo to utrzymał także po przejściu na rentę, którą pobierał. Należy zwrócić uwagę, że ustawa, prawo do rekompensaty przyznaje nie tylko emerytom (tak jak to wskazała pozwana w odpowiedzi na pozew), ale także rencistom. Nie ma przy tym znaczenia, czy dana osoba ma ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, czy z ogólnego stanu zdrowia, tak jak to ma miejsce w przypadku powoda. Jak również okoliczność, że powód po ustaniu zatrudnienia nie pobierał deputatu z uwagi na przebywanie poza granicami kraju. Ustawa nie wymaga faktycznego pobierania deputatu węglowego, a wyłącznie posiadania uprawnienia do jego otrzymania, a takie powód posiadał.

W związku z zasądzonym roszczeniem, o kosztach sądowych sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 2018, poz. 300 t.j. ze zm.)

O kosztach postępowania orzekł na podstawie art. 98 kpc w zw. z §2 pkt 4 i §9 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. nr 2015r. poz. 1800, ze zm.).

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana, zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu rozstrzygnięciu zarzuciła:

- 1) naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 k.p.c., poprzez brak wszechstronnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz dokonanie dowolnej, zamiast swobodnej oceny dowodów, a w szczególności polegającej na przyjęciu, że powód wykazał, że jako rencista posiadał prawo do deputatu węglowego z przedsiębiorstwa górniczego w rozumieniu ustawy;
- 2) naruszenie prawa materialnego, a to art. 2 pkt 1) ustawy z dnia 12 października 2017 r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla, poprzez uznanie powoda za osobę uprawnioną do rekompensaty w rozumieniu tego przepisu w sytuacji, w której sąd nie ustalił, że powód jest rencistą z przedsiębiorstwa górniczego w rozumieniu ustawy, a jedynie rencistą ze względu na ogólny stan zdrowia.

W oparciu o tak przedstawione zarzuty pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez oddalenie powództwa w całości ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji. Ponadto wniosła o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył:

apelacja pozwanej zasługuje na uwzględnienie.

W sprawie nie zostały ustalone istotne elementy stanu faktycznego. W konsekwencji nie ma możliwości zastosowania przepisów prawa materialnego, albowiem subsumcja jest możliwa jedynie przy pełnych ustaleniach faktycznych. W związku z tym zarzuty apelacji są zasadne.

Przepis art. 2 pkt 1) ustawy z dnia 12 października 2017 r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla określa osoby uprawnione do otrzymania rekompensaty. Zgodnie z tym przepisem za osobę uprawnioną do świadczenia rekompensacyjnego uważa się emeryta i rencistę mających ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, zwanej dalej "rentą", i pobierających to świadczenie, uprawnionych w trakcie pobierania świadczenia z tytułu emerytury lub renty do bezpłatnego węgla na podstawie postanowień układów zbiorowych pracy, porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym, które utraciły moc obowiązującą przed dniem wejścia w życie ustawy, na skutek zawartych porozumień lub dokonanych wypowiedzeń. Ustalenia poczynione przez Sąd Rejonowy nie dają podstaw do stwierdzenia czy powód jest osobą uprawnioną w rozumieniu tego przepisu. Prawidłowo sąd pierwszej instancji wskazał, że nie ma znaczenia czy wnioskodawca jest uprawniony do renty z tytułu niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia czy z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy. Przepis art. 2 pkt 1) powołanej wyżej ustawy wymaga jedynie ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Takim zaś świadczeniem jest zarówno renta z tytułu niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia przyznawana na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018r., poz. 1270 ze zm.) – art. 57 i nast., jak i renta z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy przyznawana na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2018r., poz. 1376 ze zm.) – art. 6 ust. 1 pkt 6.

Przepis art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 12 października 2017 r. za osobę uprawnioną uznaje:

- emeryta i rencistę, który mają ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy,
- pobierających to świadczenie,
- uprawnionych w trakcie pobierania świadczenia do bezpłatnego węgla na podstawie postanowień układów zbiorowych pracy, porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym,

- postanowienia układów zbiorowych pracy, porozumień lub innych regulacji utraciły moc obowiązującą przed dniem wejścia w życie ustawy na skutek zawartych porozumień lub dokonanych wypowiedzeń.

W niniejszej sprawie nie zostało ustalone czy w całym okresie w trakcie pobierania renty S. R. był uprawniony do deputatu węglowego na podstawie postanowień układów zbiorowych pracy, porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym. Nie budzi wątpliwości, że S. R. pracował w Kopalni (...) – czyli w przedsiębiorstwie górniczym. Następnie przeszedł na rentę. Powód był uprawniony do renty w okresie od 16 września 1991 roku do 30 września 2000 roku. W tym czasie był uprawniony do deputatu węglowego w ilości 2,5 tony rocznie – co wynika z zaświadczenia kopalni z 7 czerwca 1990 roku, które znajduje się w aktach osobowych. Jednakże sąd pierwszej instancji nie zwrócił uwagi na okoliczność, że w okresie od 1 października 2000 roku do 29 czerwca 2002 roku powód utracił uprawnienie do renty na skutek odmownej decyzji organu rentowego. Ponownie prawo do renty powód uzyskał od dnia 30 czerwca 2002 roku do 31 maja 2010 roku. Znowu utracił do niej prawo i po raz kolejny stał się do niej uprawniony od 1 listopada 2010 roku. Z akt organu rentowego wynika, że po 1 października 2000 roku powód pracował. W tej sytuacji należało ustalić czy utrata prawa do renty z dniem 30 września 2000 roku i ponowna utrata prawa do renty z dniem 31 maja 2010 roku nie spowodowały utraty prawa do deputatu węglowego w myśl postanowień układu zbiorowego pracy, porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym. W tym celu należy ustalić jaki układ zbiorowy pracy, porozumienia lub inne regulacje obowiązywały w przedsiębiorstwie górniczym i przeanalizować ich treść w zakresie przepisów dotyczących prawa do bezpłatnego węgla dla rencistów oraz czy tracąc prawo do renty powód nie utracił statusu rencisty z przedsiębiorstwa górniczego. Ponadto nie wiadomo na jakiej podstawie sąd ustalił, że ZUS wypłacał powodowi deputat węglowy do 31 stycznia 2002 roku. Celem weryfikacji tego twierdzenia należy zwrócić się do ZUS o informację czy wypłacał powodowi równowartość deputatu węglowego, a jeśli tak to w jakich okresach.

Brak powyższych ustaleń prowadzi do wniosku, że sąd nie rozpoznał istoty sprawy.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy sąd pierwszej instancji wykona wyżej wskazane zalecenia.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy – na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 108 § 2 k.p.c.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek (spr.) (-) SSO Małgorzata Andrzejewska (-) SSR del. Magdalena Kimel

Sędzia Przewodniczący Sędzia